

Provedbeni program Općine Gračišće za razdoblje 2025. – 2029.

Rujan, 2025.

Sadržaj

Predgovor.....	4
Uvod (djelokrug, vizija i misija JLP(R)S).....	5
Djelokrug Općine	6
Vizija	7
Misija.....	7
Organizacijska struktura upravnih tijela Općine Gračišće	8
Opis izazova i razvojnih potreba koje će se adresirati provedbenim programom JLP(R)S	8
Analiza stanja	9
Stanje u prostoru/okolišu	9
Stanovništvo.....	10
Društvene djelatnosti.....	12
Gospodarstvo.....	13
Infrastrukturni sustavi.....	13
Institucionalni okvir upravljanja razvojem.....	14
Popis prioriteta djelovanja u području nadležnosti samoupravne jedinice s obrazloženjem njihova odabira	15
PRIORITETI:.....	15
Pravci budućeg razvoja Općine Gračišće:	15
1. Konkurentno gospodarstvo	16
2. Razvoj ljudskih resursa	16
3. Zaštita prirodnih resursa i upravljanje prostorom.....	17
4. Prepoznatljivost istarskog identiteta	18
<i>Popis mjera za provedbu odabranih posebnih ciljeva s ključnim aktivnostima i pripadajućim pokazateljima rezultata.....</i>	<i>18</i>
RAZVOJNI SMJER: ODRŽIVO GOSPODARSTVO I DRUŠTVO	19
POSEBNI CILJ: 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	19
POSEBNI CILJ: 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	20
Posebni cilj: 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji.....	22
POSEBNI CILJ 7: Sigurnost za stabilan razvoj	23
RAZVOJNI SMJER: Zelena i digitalna tranzicija.....	24
Posebni cilj: 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neovisnost.....	24
Posebni cilj 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	25
POSEBNI CILJ: 10. Održiva mobilnost	26

POSEBNI CILJ: 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva.....	26
RAZVOJNI SMJER: Ravnomjieran regionalni razvoj.....	27
POSEBNI CILJ: 12. Jačanje regionalne konkurentnosti	27
Indikativni financijski okvir za provedbu mjera, aktivnosti i projekata.....	27
Okvir za praćenje i izvještavanje	31
PRILOG 1. Tablični predložak za izradu provedbenih programa:	33

Predgovor

Općinski proračun koncipiran je na način da se, uvažavajući uložene resurse, dovrše projekti započeti u ranijem razdoblju te ulože sredstva u gradnju ili sanaciju za zajednicu najvažnijih infrastrukturnih građevina.

Provedbeni program Općine Gračišće prikazuje trenutno stanje i budući razvoj značajnih projekata i aktivnosti koji su temelj kvalitetnog života na području Općine. Ovim dokumentom predstavljamo viziju i ciljeve koje planiramo ostvariti u razdoblju od 2025. – 2029. godine.

U skladu s mogućnostima Općine i uz suradnju s obnovljenim mjesnim odborima, nastojat ćemo ostvariti planirane projekte i programe. Provedba srednjih i većih zahvata u najvećoj mjeri ovisit će o osiguranju izvanproračunskih sredstava, odnosno fondova EU, nacionalnih i županijskih izvora. Za više projekata već su putem javnopravnih poduzeća osigurana sredstva, te ovisno o rješavanju formalnih zapreka, njihovu provedbu zasigurno očekujemo u narednom razdoblju.

U suradnji s Državom, Županijom i javnim tvrtkama, u proteklom razdoblju ostvarili smo stabilizaciju proračuna i proveli mnoge projekte koji pozitivno utječu na društvenu, sigurnosnu i ekonomsku klimu na području Općine.

Aktivnosti koje su najvidljivije stanovnicima Općine obično se odnose na izgradnju infrastrukture, ali za kvalitetu života jednako su važne i društvene te socijalne usluge koje Općina pruža ili podupire. Sukladno tome, nastaviti ćemo podržavati aktivnosti bitne za stanovništvo, za koje se već i sad izdvaja oko 70% izvornog proračuna, a uglavnom su usmjerene na djecu i socijalno osjetljive skupine.

Stoga, osim infrastrukturnih ulaganja i osiguravanja različitih socijalnih prava svojih mještana, cilj Općine bit će oživljavanje sudjelovanja stanovništva u životu zajednice, kroz podupiranje aktivnosti koje manjim ulaganjima doprinose poboljšanju kvalitete života svih mještana. U takvim naporima nadamo se podršci što većeg broja naših sumještana te ih pozivamo da prilikom predlaganja zajedničkih aktivnosti i lokalnih akcija konzultiraju ovaj dokument.

Načelnik Općine Gračišće

Ivan Jeromela

Uvod (djelokrug, vizija i misija JLP(R)S)

Izradi Provedbenog programa **Općine Gračišće** pristupilo se na temelju Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17, 151/22). Jedinica lokalne samouprave ima obvezu izrade Provedbenog programa koji spada u kratkoročne akte strateškog planiranja, a donosi se za vrijeme trajanja mandata izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave i vrijedi za taj mandat. Izvršno tijelo donosi Provedbeni program najkasnije 120 dana od dana stupanja na dužnost. Provedbeni program obuhvaća razdoblje od četiri godine, povezan je s višegodišnjim proračunom jedinice lokalne samouprave te određuje prioritetne mjere i aktivnosti za provedbu ciljeva povezanih s relevantnim dugoročnim i srednjoročnim aktima strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne samouprave. Ova zakonska obveza uvedena je u svrhu rješavanja posebnih ciljeva na regionalnoj i lokalnoj razini kako bi se stvorio kvalitetniji sustav strateškog planiranja. U skladu s člankom 13. Uredbe o smjernicama za izradu akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 37/23), Provedbeni programi mogu se revidirati na godišnjoj razini ili prema potrebi, u cilju prilagođavanja potrebama u politici ili fiskalnom okruženju te nepredviđenim okolnostima. Ovaj dokument omogućuje usklađivanje lokalnih ciljeva razvoja s ciljevima razvoja na nacionalnoj i europskoj razini, a što je i preduvjet za korištenje europskih strukturnih i investicijskih fondova zajedno sa sredstvima Općine.

Provedbeni program izrađen je slijedeći naredna načela:

- Načelo točnosti i cjelovitosti
- Načelo učinkovitosti i djelotvornosti
- Načelo odgovornosti i usmjerenosti na rezultat
- Načelo održivosti
- Načelo partnerstva
- Načelo transparentnosti

Prilikom izrade akta poštivana je intervencijska logika, a na temelju analize početnog stanja definirani su ciljevi i prioriteti iz kojih su proizašle mjere i aktivnosti (projekti) koje je općinski načelnik odredio u skladu s dostupnim resursima. Provedbenim programom donosi se vizija i misija, opis razvoja jedinica lokalne samouprave koja odražava najbolju moguću budućnost koja se može predvidjeti, što se želi postići i kako će grad ili općina izgledati kad postigne svoj cilj.

Djelokrug Općine

Člankom 13. Statuta Općine Gračišće, usvojenog 30. ožujka 2022. godine,

Općina Gračišće u svom samoupravnom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju prava građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima, a osobito poslove koji se odnose na:

- uređenje naselja i stanovanje,
- prostorno i urbanističko planiranje,
- komunalno gospodarstvo,
- brigu o djeci,
- socijalnu skrb,
- primarnu zdravstvenu zaštitu,
- odgoj i osnovno obrazovanje,
- kulturu, tjelesnu kulturu i sport,
- zaštitu potrošača,
- zaštitu i unaprjeđenje prirodnog okoliša,
- protupožarnu i civilnu zaštitu,
- promet na svom području,
- izgradnju i održavanje nerazvrstanih cesta,
- te ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Posebnim zakonima kojima se uređuju pojedine djelatnosti iz stavka 1. ovoga članka određeni su poslovi koje je Općina dužna organizirati te poslovi koje Općina može obavljati, ako je osigurala uvjete za njihovo obavljanje.

Poslovi iz samoupravnog djelokruga detaljnije se utvrđuju odlukama Općinskog vijeća i Općinskog načelnika u skladu sa zakonom i statutom Općine Gračišće.

Vizija

Provedbeni plan Općine Gračišće u skladu je s Nacionalnom razvojnom strategijom 2030. kao hijerarhijski najvišim aktom strateškog planiranja u Republici Hrvatskoj koji služi za oblikovanje i provedbu razvojnih politika RH, te Planom razvoja Istarske županije za razdoblje od 2022. do 2027. godine te dijeli viziju razvoja RH i Istarske županije. Vizija je sažeta zamisao o željenim i predvidljivim postignućima u razvoju Općine Gračišće, proizašla iz rezultata osnovne analize te trendova u razvoju u užem i širem okruženju Općine, kao i zamislama o planiranoj budućnosti.

Vizija Republike Hrvatske (prema Nacionalnoj razvojnoj strategiji 2030)

Hrvatska je u 2030. godini konkurentna, inovativna i sigurna zemlja prepoznatljivog identiteta i kulture, zemlja očuvanih resursa, kvalitetnih životnih uvjeta i jednakih prilika za sve.

Vizija Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027.

Zelena, otporna, povezana i pametna regija prepoznatljivog identiteta i visoke kvalitete života koja svoj razvoj temelji na inovativnom i konkurentnom gospodarstvu.

Vizija Općine Gračišće za razdoblje 2025. – 2029.

Zajednica održive i raznolike gospodarske osnove, očuvane tradicije i okoliša te kvalitetnog i sigurnog života u kojoj stanovništvo aktivno sudjeluje u razvoju zajednice.

Misija

Misija predstavlja način na koji će se ostvariti vizija Općine, odnosno potiče na razmišljanje o djelokrugu poslovanja Općine te predstavlja osnovu za donošenje ciljeva i definiranje odluka. Dok je vizija Općine fiksna, misiju je moguće prilagođavati i mijenjati u određenim uvjetima.

Općina Gračišće omogućava ravnopravan pristup svojim uslugama te potpomaže razvoj poljoprivrede, obrta i turizma na korist cijeloj zajednici, a svoj razvoj temelji na ravnomjernom ulaganju, prostornom planiranju te očuvanju okoliša.

Organizacijska struktura upravnih tijela Općine Gračišće

Tijela općine su općinsko vijeće i općinski načelnik. Upravno tijelo općine čini jedinstveni upravni odjel, koji obavlja stručne, upravne i druge poslove iz nadležnosti općine. Općinski načelnik je nositelj izvršne vlasti u općini i odgovoran je za provođenje odluka općinskog vijeća. U izvršavanju svojih ovlasti koristi se stručnom pomoći jedinstvenog upravnog odjela. Općinsko vijeće je predstavničko tijelo građana i donosi statut općine, proračun te odluke i druge akte u okviru nadležnosti lokalne samouprave. Upravno tijelo općine čini jedinstveni upravni odjel, koji obavlja upravne i stručne poslove za potrebe općinskog načelnika.

Opis izazova i razvojnih potreba koje će se adresirati provedbenim programom JLP(R)S

OPĆINA GRAČIŠĆE

INDEKS RAZVIJENOSTI :	94, 2% , VII. skupina
PRIRODNA OBILJEŽJA	
Površina (kopno) :	61 km ²
Reljef:	454 m n.v.
Površina Istarske županije:	2,13%
Klima:	umjereno kontinentalna

STANOVNIŠTVO	
Ukupno stanovnika (2021.) :	1 312 stanovnika
Gustoća stanovnika (2021.) :	21,5 st./km ²
Prosječno kućanstvo :	3,46 članova
TRŽIŠTE RADA	
Broj zaposlenih (2021.) :	647
GOSPODARSTVO	
Gospodarski sektori :	građevinarstvo, stočarstvo , turizam i ugostiteljstvo, proizvodnja, transport, trgovina, poljoprivreda
Turizam – noćenja :	17 107 ostvarenih turističkih noćenja (2024.)
INFRASTRUKTURA	
Vodoopskrba :	oko 98,5% stanovništva
Odvodnja otpadnih voda:	oko 15% stanovništva
Organizirano prikupljanje otpada:	100% stanovništva

Analiza stanja

Analiza stanja preuzeta je iz analize stanja i dobivenih rezultata u postupku izrade Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. godine, u dijelu koji se odnosi na općinu Gračišće.

Sukladno izvršenoj analizi razvojnih potreba i potencijala u okviru postupka izrade Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. godine, definiraju se sljedeći razvojni izazovi i potrebe:

Stanje u prostoru/okolišu

Uvođenje sustavnog upravljanja zaštićenim područjima prirode prepoznato je kao razvojna potreba na području cjelokupne Istarske županije pa i Općine Gračišće, s ciljem održavanja dobrog stanja okoliša i prepoznatljivosti Istarske županije kao

područja velike biološke i krajobrazne raznolikosti. Navedeno je izrazito bitno iz perspektive većinski krškog reljefa visoke propusnosti i rizika za izvore pitke vode, kao i bioraznolikosti morskog ekosustava. Također, policentrični prostorni razvoj Županije i **sve veći interes za život u ruralnim područjima generiraju potrebu razvoja kako prometne, tako i digitalne infrastrukture**, čija je osnova diferencijacija uvjeta Prostornog plana vođena uvažavanjem posebnosti svakog prostornog segmenta. Potencijali obnovljivih izvora energije značajan su faktor unapređenja zaštite okoliša, čemu može doprinijeti i uvođenje pametnih tehnologija u praćenju stanja okoliša. Prepoznat je također **potencijal daljnje diversifikacije turističke ponude**, kao iznimno značajnog generatora prihoda Županije, novim oblicima turizma koji će biti usklađeni s načelima očuvanja prostora i okoliša. Od prirodnih obilježja dodatno treba izdvojiti ugodnu klimu i očuvanu bioraznolikost ekosustava kao ključni razvojni potencijal različitih tematskih područja.

PRIRODNA OBILJEŽJA OPĆINE GRAČIŠĆE	
Površina (kopno) :	61 km ²
Reljef:	454 m n.v.
Površina Istarske županije:	2,13%
Klima:	umjereno kontinentalna
Vodotoci:	vodotok Karbun sa retencijom Sepčići, te bujični tokovi Pedrovica, Gračišćanski potok, Floričići, Škopljak, Žuhčići, Sveti Juraj, Sveti Marko i Ferneša.
Značajni krajolik:	jama Kobiljak (speleološki objekt)
Izgrađenost:	49%, odnosno oko 115 ha neizgrađenog građevinskog područja

Općina Gračišće graniči s općinama Pićan, Cerovlje, Barban i Žminj te s gradom Pazinom.

Stanovništvo

Negativni demografski trendovi i negativan prirodni prirast ukazuju na **potrebu za intenziviranjem pronatalitetnih populacijskih politika**, kako bi se spriječile šire

nepovoljne društvene posljedice, a izraženi trend starenja stanovništva generira **povećanje potreba u području zdravstva i socijalne skrbi, osobito brige za starije stanovništvo**. U kontekstu budućeg razvoja Istarske županije, nameće se stoga potreba multigeneracijskog pristupa poticanjem provedbe programa poticanja nataliteta, ali i skrbi o starijim osobama u svim životnim područjima. Istarska županija već ima pozitivan migracijski saldo, a **sve veća fleksibilnost u odabiru mjesta za život uz mogućnost rada na daljinu razvojni je potencijal** i razvojni izazov u poboljšanju demografske slike te povećanju radno aktivnog stanovništva. Multietničnost Istarske županije svakako predstavlja potencijal za dodatnu diversifikaciju stanovništva i kvalitetnu prekograničnu suradnju.

STANOVNIŠTVO OPĆINE GRAČIŠĆE	
Ukupno stanovnika (2021.) :	1.312 stanovnika
Gustoća stanovnika (2021.) :	21 st./km ²
Prosječno kućanstvo :	3,55 članova

Grad/općina	spol	Sex	Ukupno Total	0 – 6 godina 0 – 6 years	0 – 14 godina 0 – 14 years	0 – 17 godina 0 – 17 years	0 – 19 godina 0 – 19 years	ukupno (15 – 49 godina)	od toga 20 – 29 godina	Radno sposobno stanovništvo (15 – 64 godine)	60 i više godina	>65 godina	>75 godina	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
Gračišće	sv.	All	1.312	95	193	225	251	-	-	878	329	241	93	42,5	131,1	25,1
Gračišće	m	M	673	48	107	120	131	-	-	457	152	109	33	41,3	116,0	22,6
Gračišće	ž	W	639	47	86	105	120	285	82	421	177	132	60	43,8	147,5	27,7

Izvor: Državni zavod za statistiku

Društvene djelatnosti

Potrebe sustava odgoja i obrazovanja u Istarskoj županiji započinju **povećanjem dostupnosti predškolskog odgoja, te nužnom dodatnom infrastrukturom, osobito u strukovnim i STEM područjima kao i ulaganjima u sustav odgojnog i nastavnog kadra.** Slično tome, i u zdravstvu su osnovna potreba zdravstveni djelatnici, dok je za unapređenje socijalne zaštite ključno **unaprijediti mrežu socijalnih usluga i osigurati daljnju deinstitucionalizaciju** usluga i skrb u zajednici. Općenito, brigu o najugroženijim skupinama stanovništva potrebno je unaprijediti i u teritorijalnom smislu, odnosno **osigurati bolju dostupnost zdravstvenih i socijalnih usluga u ruralnim područjima.** Poseban naglasak u kontekstu razvojnih izazova je jačanje sustava brige za starije osobe provedbom deinstitucionalizacije te jačanje institucijskih kapaciteta za djecu s poremećajima u ponašanju. **Sektore kulture, sporta i općenito aktivnosti civilnog društva potrebno je prepoznati kao važne segmente ukupnog društvenog razvoja,** kojima su nužni stručni ljudski kapaciteti i dostatna financijska podrška potrebna za unapređenje nužne infrastrukture, ravnomjernu teritorijalnu distribuciju sadržaja i uključivanje stanovništva. Novi modeli poticanja zapošljavanja u zdravstvu, potencijal su za uspostavu održivog zdravstvenog sustava, a istaknuta uloga civilnog društva u području socijalne skrbi potencijalni je nositelj deinstitucionalizacije i skrbi u zajednici. U tom kontekstu, razvoj društvenog poduzetništva i socijalnih inovacija predstavljaju potencijal za unapređenje usluga. **Razvojni potencijali kulturnog sektora prepoznati su kroz jačanje prepoznatljivosti sektora kao generatora prihoda,** slično kao i u kontekstu sporta, gdje integracija sportskih i turističkih sadržaja, kako profesionalnih, tako i rekreativnih, predstavlja važan razvojni potencijal. Jaka institucionalna podrška kulturnom sektoru svakako je kvalitetna osnova za daljnji razvoj. Prepoznata važnost civilnog društva, predstavlja potencijal za lokalne udruge i organizacije, jačanje njihovih aktivnosti, uloge i pozitivnog društvenog učinka. Postojanje Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva kvalitetan je preduvjet za potpuno ostvarivanje potencijala razvoja. Općina Gračišće značajna sredstva ulaže u potporu socijalnom standardu stanovništva i zaštiti ugroženih skupina. Osim vrtića s dvije vrtiće i jednom jasličkom skupinom, sufinanciraju se i produženi boravak u školama u Gračišću, Pazinu i Potpićnu, smještaj u staračkom domu, asistenti u nastavi, terenska nastava, ulaže se u školsku opremu i infrastrukturu, potpomaže socijalno ugrožene građane i skupine, podupire rad savjetovališta za prehranu, centra za mentalno zdravlje Vijal, gradske knjižnice Pazin i drugih društveno bitnih inicijativa.

Gračišće je kao važno srednjovjekovno trgovačko središte ujedno jedan od najočuvanijih i najvažnih kulturnih centara središnje Istre. U samom mjestu ističu se ponajprije sakralni objekti, kao što su župna crkva Sv. Vida, crkva sv. Eufemije te simbol Gračišća, crkva Sv. Marije na placu. Kako bi se tu važnu kulturnu baštinu dodatno istaknulo, provodi se projekt Signum temporis, a u sklopu šire inicijative arhitekta Nikole Bašića Sjedi 5!, uz potporu HAZU. Cilj projekta je promocija i očuvanje kulturne baštine Gračišća i središnje Istre. U planu je i obnova Kašće, srednjovjekovnog svjetovnog objekta, sada kao centra za digitalne inovacije, te se surađuje s privatnim vlasnicima oko inicijativa za obnovu i dovodjenje u funkciju Salamonove palače.

Gospodarstvo

Što se tiče gospodarstva Istarske županije, jaka oslonjenost na jednu gospodarsku granu, odnosno turizam, ukazuje na potrebu za diverzifikacijom u strukturi gospodarstva, kao osnovnim preduvjetom održivog rasta. Ulaganja u istraživanje i razvoj prepoznati su kao jedna od osnovnih poluga za povećanje konkurentnosti gospodarstva. **Tradicionalne djelatnosti, poljoprivreda i ribarstvo stagniraju, a kao razvojna potreba i razvojni izazov identificirano je jačanje njihovih tehnoloških i infrastrukturnih kapaciteta, koji omogućavaju rast sektora i uključivanje ruralnih područja u lance vrijednosti.** Osim toga, iz analize stanja Plana razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. do 2027. proizlazi potreba za usklađivanjem obrazovnih programa s potrebama tržišta rada, u kontekstu studijskih programa i srednjoškolskih strukovnih zanimanja. Potrebe malog i srednjeg poduzetništva kao nositelja gospodarstva odnose se na uspostavu adekvatne podrške javnog sektora i uklanjanje administrativnih opterećenja. Rastući ICT sektor jedan je od najvećih razvojnih potencijala u gospodarskom smislu, a kao prilika za razvoj tradicionalno jake prerađivačke industrije identificirane su zelena i digitalna tranzicija. S ciljem stvaranja održivog turizma potrebno je iskoristiti potencijal sve veće potražnje za cjelovitim iskustvom destinacije i u skladu s time potencijale središnje Istre i selektivnih oblika turizma. Rast i razvoj poljoprivrede uvelike je vezan uz rastuću potražnju za organskim proizvodima, pa je u idućem razdoblju nužno iskoristiti potencijal ekološke poljoprivredne proizvodnje. Jedan od ključnih potencijala za razvoj malog i srednjeg poduzetništva predstavlja uspostava specijalizirane sektorske podrške.

GOSPODARSTVO	
Gospodarski sektori :	građevinarstvo, stočarstvo , turizam i ugostiteljstvo, proizvodnja, transport, trgovina, poljoprivreda

Infrastrukturni sustavi

Djelomična dotrajalost vodoopskrbnog sustava na području Istarske županije ukazuje na potrebu ulaganja u sustav kako bi se osigurala dostupnost vodnih resursa te njihova ravnomjerna raspodjela, uzimajući u obzir povećanu potražnju koja, uslijed snažne turističke aktivnosti, obilježava ljetne mjesec. Također, **kao razvojna potreba prepoznato je unaprjeđenje sustava javne odvodnje i kanalizacije**, osobito u pogledu povećanja pokrivenosti pojedinih dijelova Županije te postizanja zadovoljavajućeg stupnja **pročišćavanja** postojećih sustava kanalizacije. Istarsku županiju karakterizira oslanjanje na izvore energije koji su ekološki nepovoljni te slabo diverzificirani. **Stoga razvojni izazov predstavlja okretanje ka obnovljivim i raznovrsnim izvorima energije**, čiji razvoj mora biti podržan i u ključnim planskim dokumentima, poput prostornih planova, koji uređuju racionalno i optimalno korištenje prostora. Ključni izazov u segmentu primarne infrastrukture Istarske županije ogleda se u iskorištavanju

ekonomski isplativih oblika obnovljivih izvora energije, poglavito u privatnom sektoru i kućanstvima, kroz primjenu tehnologija koje će omogućiti jednostavniju proizvodnju i raspodjelu takve energije te tako unaprijediti energetska slika Županije. U tom kontekstu, povoljan položaj i geomorfološke odlike predstavljaju osobitu prednost za razvoj fotonaponskih sustava te korištenje toplinske energije mora. U pogledu sustava gospodarenja otpadom, **potrebno je uspostaviti cjeloviti sustav za diverzifikaciju te posljedično utjecati na smanjenje otpada**, s posebnim naglaskom na odgovarajuće zbrinjavanje građevinskog otpada, a sve praćeno podizanjem svijesti javnosti o koristima koje donosi recikliranje otpada. U kontekstu prometne infrastrukture Županije, **prepoznata je potreba snažnijeg prometnog povezivanja urbanih i ruralnih područja. Razvojni potencijali u segmentu gospodarenja otpadom prepoznaju se u primjeni novih modela kružnog gospodarstva, čime se kroz ponovnu upotrebu recikliranog otpada rasterećuje cjeloviti sustav zbrinjavanja otpada te stavlja naglasak na strateški pristup upravljanju istim.** Postojeći potencijal izrazito povoljnog prometnog položaja Županije može se iskoristiti kroz primjenu digitalnih rješenja te suvremenih tehnologija i koncepata upravljanja prometom (inter/multi modalni promet, MaaS (Mobility as a Service) koncept). Postoji potreba organiziranja javne usluge autobusnog prijevoza, što je u nadležnosti Županije, kako bi se starijem stanovništvu omogućila lakša dostupnost usluga u Pazinu.

Što se tiče pokrivenosti Općine kanalizacijskom mrežom, izgrađene su prve faze kanalizacijskih sustava Bazgalji i Batlug, a u srednjoročnim planovima je i izgradnja sustava Mandalenčići 2 i 3, koji pokrivaju Putinje, Levine i Katun Gračaski, sustava Jakačići - za sela sjevernog dijela naselja Jakačići, te sustava Gračišće 2, koji pokriva naselja Marcani i Češići, čime bi pokrivenost dosegla i do 70 % stanovništva općine.

Institucionalni okvir upravljanja razvojem

Potrebno je dalje osnaživati administrativne kapacitete, s posebnim naglaskom na resurse potrebne za maksimalno iskorištavanje mogućnosti programa i fondova Europske unije te ostalih vanjskih prilika za financiranje projekata od važnosti za Općinu Gračišće. Prepoznat je potencijal značajnijeg angažmana aktivnog stanovništva u procesima upravljanja, s posebnim naglaskom na ponovnu **uspostavu mjesnih odbora**. Potrebno je spomenuti razvojni potencijal sredstava koja će Općini Gračišće biti dostupna u sklopu novog Višegodišnjeg financijskog okvira Europske unije za razdoblje 2028. – 2034., kao i ITU mehanizam – integrirano teritorijalno ulaganje za urbano područje Pazin, a u kojem je obuhvaćeno i područje općine Gračišće. U iskorištavanju ovih mogućnosti Općina Gračišće se može osloniti i na potporu lokalnih aktera koji djeluju s ciljem razvoja ruralnih područja: LAG Središnja Istra, Razvojna agencija Srce Istre te LAGUR Istarski švoj.

Popis prioriteta djelovanja u području nadležnosti samoupravne jedinice s obrazloženjem njihova odabira

PRIORITETI:

Plan razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. godine temelji se na sljedećim prioritetima javnih politika:

- ✓ Zelena i povezana regija
- ✓ Pametna regija znanja prepoznatljiva po visokoj kvaliteti života, dostupnom obrazovanju i uključenosti,
- ✓ Regija inovativnog i konkurentnog gospodarstva u funkciji održivosti,
- ✓ Regija koja njeguje i promovira prepoznatljivost istarskog identiteta

Pravci budućeg razvoja Općine Gračišće:

- ✓ Konkurentno gospodarstvo
- ✓ Razvoj ljudskih resursa
- ✓ Zaštita prirodnih resursa i upravljanje prostorom
- ✓ Prepoznatljivost istarskog identiteta

Prethodno navedeni prioriteti rezultat su analize i u cijelosti su sukladni strateškim ciljevima Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine, kao hijerarhijski nadređenog akta strateškog planiranja, te prioritetima razvoja Istarske županije navedenim u Planu razvoja Istarske županije za razdoblje 2022. – 2027. Spomenuta sukladnost odnosi se i na sve posebne ciljeve i mjere unutar definiranih prioriteta javnih politika.

1. Konkurentno gospodarstvo

Digitalna i zelena tranzicija predstavljaju novu priliku za tradicionalne jake industrije, istovremeno dajući početni zamah industrijama u nastajanju. Tranzicija prema tehnološki naprednijem i gospodarstvu otpornom na krize rezultat je sinergijskog djelovanja javnog i privatnog sektora, a jedan od ključnih preduvjeta je bolje povezivanje obrazovnog sustava i poslovnog sektora. Sustav strukovnog, visokog i cjeloživotnog obrazovanja generator je kvalitetnih ljudskih resursa, a za povećanje konkurentnosti gospodarstva nužna je apsorpcija i upotreba znanja.

Kako bi se tržište rada učinilo dinamičnijim, poticati će se veća involviranost gospodarskog sektora u usavršavanju praktičnih vještina. Općina Gračiče će stoga unaprijediti poslovno okruženje u kojem su mala i srednja poduzeća okosnica razvoja i igrati ključnu ulogu u zelenoj i digitalnoj tranziciji. Istra je već započela tranziciju prema modernijim oblicima gospodarstva, a klasične, stare industrije su u opadanju, pa će fokus biti na već započetoj preobrazbi ka zelenim, održivim i tehnološki naprednim oblicima gospodarstva. Istarska županija će svoj razvojni iskorak temeljiti na gospodarskim granama u kojima ima konkurentne prednosti, a turizam će i dalje biti prepoznat kao ključni generator razvoja. Stoga će Istra kao funkcionalna turistička regija nuditi cjeloviti turistički proizvod, produžiti trajanje sezone i okrenuti se ka turističkim proizvodima više dodane vrijednosti. Također, na mikro regionalnim razinama specijalizirat će se posebni oblici turizma - ruralni, gourmet turizam, outdoor turizam, sportski turizam i dr. Podizanjem kvalitete poljoprivrednih proizvoda kroz uvođenje suvremenih tehnoloških rješenja te održivim upravljanjem prirodnim resursima i rizicima od klimatskih promjena, stvorit će se konkurentniji sektor poljoprivrede te osigurati uključivanje ruralnih područja u lance vrijednosti. U cilju daljnjeg napretka i razvoja, nužno je poticanje diverzifikacije istarskog gospodarstva. Iako je udio turizma na regionalnoj razini od strateške važnosti, potrebno je istovremeno ulagati u održive oblike turizma.

2. Razvoj ljudskih resursa

Osnovna pretpostavka ostanka i dolaska inovativnih i kreativnih mladih ljudi u Istarsku županiju pa tako i u Općinu Gračiče je osiguravanje visoke kvalitete društvenih usluga u ključnim područjima koja čine kvalitetu života. Ključna stavka kvalitetnog života i prosperiteta zajednice jesu kvalitetne i dostupne usluge odgoja i obrazovanja. U tom kontekstu, uz navedeno, ključna stavka kvalitetnog sustava odgoja i obrazovanja je njegova dostupnost, financijska i prostorna, koja uključuje ulaganja u razvoj mreža vrtića i škola, kako bi se udovoljilo pedagoškim standardima i približilo uslugu svim stanovnicima. Navedeno predstavlja preduvjet za poboljšanje demografske slike odnosno revitalizaciju dobne strukture stanovništva, obzirom da se želi mladim, zaposlenim i produktivnim obiteljima osigurati kvalitetna potpora obiteljskom životu. Aktivnim provođenjem slobodnog vremena te bavljenjem sportskim aktivnostima želi se potaknuti stanovnike na kvalitetan i zdrav način života. Stoga su nužna ulaganja u sportsku infrastrukturu, amatersku i profesionalnu, konkretno na

području Općine uređivat će se dječja igrališta. Obzirom da je svaka zajednica snažna onoliko koliko brine o najugroženijim skupinama društva, Općina Gračišće će podržavati daljnje unaprjeđenje socijalnih i zdravstvenih usluga. U procesu deinstitucionalizacije važnu će ulogu imati organizacije civilnoga društva, ne samo u pružanju i osmišljavanju takvih usluga, već i u aktiviranju zajednice za rješavanje lokalnih izazova. Ključ visoke kvalitete života nalazi se između ostaloga i u modernoj i otvorenoj javnoj upravi odnosno kvalitetnim uslugama koje ista pruža i za koje je nadležna. Ojačat će se kapaciteti lokalne javne uprave za digitalizaciju i korištenje digitalnih rješenja, koji će optimizirati procese te pospješiti i ubrzati pružanje usluga. Kapaciteti za pripremu i provedbu projekata koji se financiraju iz fondova EU bit će osnaženi u cilju kvalitetnijeg iskorištavanja sredstava iz Višegodišnjeg financijskog okvira Europske unije 2028. – 2034. i ITU mehanizma za urbano područje Pazina, kojem pripada i područje Općine Gračišće.

3. Zaštita prirodnih resursa i upravljanje prostorom

Istra se, kao i cijeli svijet, suočava s dalekosežnim i neizbježnim posljedicama klimatskih promjena. U tom kontekstu, naglasak će biti stavljen na predviđanje, prevenciju i pravovremenu detekciju negativnih učinaka izazvanih klimatskim promjenama te na energetska tranziciju prema zelenim oblicima energije. Cilj je u najvećoj mogućoj mjeri smanjiti oslanjanje na ekološki nepovoljne izvore energije te se umjesto toga okrenuti iskorištavanju tehnološki naprednih i ekonomski isplativih oblika obnovljivih izvora energije.

Ključno ulaganje predstavlja i unaprjeđenje digitalne povezanosti Istre i implementacija suvremene tehnologije koja će unaprijediti kvalitetu života stanovnika, dodatno potaknuti gospodarski razvoj i biti osnovica digitalne i zelene tranzicije.

Odgovorno upravljanje prostorom prepoznato je kao iznimno važan segment u cjelokupnom razvoju Istarske županije. U budućnosti će se stoga osigurati adekvatan i ravnomjeran razvoj kako ruralnih i urbanih dijelova Istre, tako i njezinog priobalja i unutrašnjosti, kroz ciljano i dobro diferencirano planiranje prostornog razvoja koje će u obzir uzimati posebnosti i specifične potrebe svakog prostornog segmenta. Osobita pozornost bit će posvećena održivom upravljanju okolišem te očuvanju biološke i krajobrazne raznolikosti istarskog područja, kroz primjenu naprednih tehnologija, unaprjeđenje međusektorske komunikacije i suradnje te sinergijski pristup razvoju i osnaživanju komplementarnih gospodarskih djelatnosti (ekološka poljoprivreda, outdoor turizam).

Za ostvarivanje vizije koja Istru prepoznaje kao mjesto visoke kvalitete života neizostavno je osigurati dostupnost i kvalitetu komunalne infrastrukture i povezanih usluga, koje će posljedično doprinijeti očuvanju istarskih prirodnih bogatstava. U tom kontekstu, jedan od ključnih projekata je stavljanje pročištača otpadnih voda u funkciju. Općina Gračišće će u narednom razdoblju podržavati i provoditi aktivnosti koje doprinose održivom gospodarenju otpadom. Realizacijom navedenog, želi se dodatno izgraditi identitet stanovnika Istre kao žitelja regije koja je, osim po gospodarskoj razvijenosti, prepoznata po iznimno očuvanom krajoliku i prirodi.

4. Prepoznatljivost istarskog identiteta

S ciljem očuvanja istarskog identiteta odnosno naglašavanja komparativne prednosti pred drugim područjima, jedan od prioriteta javnih politika Istarske županije i Općine Gračišće je njegovanje istarskog identiteta. Identitet kao skup značajki koje određuju posebnost skupine u smislu različitosti ili pak pripadnosti u odnosu na druge pojedince ili skupine u Istri je uvjetovan kulturnom i povijesnom tradicijom te osebnjuošću u odnosu na druga područja Republike Hrvatske. U tom kontekstu, tradicija očuvanja istarskog identiteta i njegovo naglašavanje uvijek je bilo važno i neraskidivo povezano s razvojem Istre. Regionalni identitet koji uvažava specifičnost Istre odnosno onoga što nekoga čini Istrijanom nije isključujući, već upravo suprotno, uključiv i poštuje različitost definiranja pripadnosti. Kontinuitet istarskog identiteta će se osigurati kroz naglašavanje edukativne komponente nužne za nastavak tradicije – prenošenje tradicijskih vrijednosti prema novim generacijama, što će se realizirati provedbom i organizacijom manifestacija te uspostavljanjem digitalnog inovacijskog centra Kašća i dodatnim opremanjem visitor centra Katinina kuća.

Popis mjera za provedbu odabranih posebnih ciljeva s ključnim aktivnostima i pripadajućim pokazateljima rezultata

RAZVOJNI SMJER (Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine)	Strateški ciljevi (Nacionalna razvojna strategija RH do 2030. godine)	MJERE OPĆINE GRAČIŠĆE
Održivo gospodarstvo i društvo	1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	1.1. Ulaganje u kulturne objekte
		1.2. Razvoj održivog turizma i kulture
		1.3. Razvoj poduzetničke infrastrukture
		1.4. Ostale mjere iz samoupravnog djelokruga
	3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	3.1. Podrška radu mjesnih odbora
		3.2. Prostorno planiranje
		3.3. Strateško planiranje
3.4. Ostale mjere iz samoupravnog djelokruga		
Jačanje otpornosti na krize	5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	5.1 Razvoj sporta i rekreacije
		5.2. Dodjela potpora udrugama u području socijalne skrbi i zdravstva
		5.3. Ostale mjere iz samoupravnog djelokruga
	6. Demografska revitalizacija i	6.1 Uključivanje mladih u zajednicu
		6.2 Financijske potpore za mlade

	bolji položaj obitelji	6.3. Briga o djeci i bolji položaj obitelji
	7. Sigurnost za stabilan razvoj	7.1. Ulaganje u vatrogastvo i civilnu zaštitu
Zelena i digitalna tranzicija	8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neovisnost	8.1 Uređenje Općine Gračišće
		8.2 Razvoj prometne infrastrukture
		8.3 Unaprjeđenje sustava odvodnje
	9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	9.1. Promocija lokalnih proizvoda
		9.2 Povećanje produktivnosti poljoprivrede
		9.3. Prilagodba klimatskim promjenama
9.4. Unaprjeđenje kvalitete života u ruralnom području		
10. Održiva mobilnost	10.1 Razvoj održive mobilnosti	
11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	11.1 Digitalizacija javne uprave	
Ravnomjieran regionalni razvoj	13. Jačanje regionalne konkurentnosti	13.1. Promocija kulture i istarskog identiteta

RAZVOJNI SMJER: ODRŽIVO GOSPODARSTVO I DRUŠTVO

POSEBNI CILJ: 1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo

Mjera 1.1 Ulaganje u kulturne objekte

Kao važan segment ukupnog društvenog razvoja, potrebno je ulagati i u očuvanje sakralnih objekata koji doprinose valorizaciji područja te je predviđena provedba aktivnosti vezanih za obnovu tih objekata. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 11, podcilja 11.4. Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Restauracija i sanacija klupa na crkvi sv. Vida te sanacija zidina
2. Obnova fasade na crkvi sv. Vida
3. Izvođenje radova rekonstrukcije krova crkve sv. Eufemije

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj tranziciji obzirom da će obnova biti u skladu sa zahtjevima konzervatora i po kriteriju energetske učinkovitosti.

Mjera 1.2. Razvoj održivog turizma i kulture

Mjera 1.2. usmjerena je na daljnji razvoj turističke ponude i promociju outdoor aktivnosti te dodane vrijednosti u opremanju visitor centra Katinina kuća. Mjera doprinosi zelenoj i digitalnoj tranziciji te ostvarenju cilja 8, podcilja 8.9. Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Uređenje i označavanje pješačkih i biciklističkih staza: uređenje šetnice Gržići-Marcani
2. Uređenje kata Katinine kuće

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj tranziciji obzirom da će se s ciljem smanjenja negativnog utjecaja na okoliš urediti staze, a visitor centar bit će uređen po kriteriju energetske učinkovitosti.

Mjera 1.3. Razvoj poduzetničke infrastrukture

Poticanje povoljnog poduzetničkog okruženja, razvoj gospodarstva i poticanje inovacija i proizvodnje. Mjera doprinosi te ostvarenju cilja 8, podcilja 8.3. Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Otvaranje digitalnog inovacijskog centra Kašća

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj i digitalnoj tranziciji.

Mjera 1.4. Ostale mjere iz samoupravnog djelokruga

Mjera podržava održivi razvoj i ulaganje u obrazovanje ljudi kroz sufinanciranje rada Gradske knjižnice Pazin i Turističke zajednice Središnje Istre te ostale financijske obaveze Općine Gračišće koje uključuju i stručna usavršavanja ljudskih resursa. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 4 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Sufinanciranje knjižnice i TZSI
2. Educiranje zaposlenika u skladu s potrebama

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj i digitalnoj tranziciji obzirom na doprinos održivom turizmu te ponudi knjižnice s online sadržajima i e-čitačima knjiga, a edukacija zaposlenika u skladu je s potrebama za korištenje fondova EU te učinkovitu javnu upravu.

POSEBNI CILJ: 3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom

Mjera 3.1 Podrška radu mjesnih odbora

Osim infrastrukturnih ulaganja, cilj Općine je oživljavanje sudjelovanja stanovništva u životu Općine (ponovnim) osnivanjem i podrškom radu mjesnih odbora koji će na lokalnoj razini upravljati manjim ulaganjima radi poboljšanja kvalitete života svih sumještana i ukupnog razvoja. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 11, podcilja 11.3. Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Izbori 2028. za mjesne odbore
2. Uređenje prostorija mjesnih odbora (Bazgalji i Milotski brijeg)

3. Dodjela sredstava za provedbu malih komunalnih akcija

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj transformaciji zbog mjere i sredstava kojima će se ulagati u održivi razvoj zajednice, po standardima održivosti i energetske učinkovitosti.

Mjera 3.2 Prostorno planiranje

Razvojni izazov predstavlja okretanje ka obnovljivim i raznovrsnim izvorima energije, čiji razvoj mora biti podržan i u ključnim planskim dokumentima, poput prostornih planova, koji uređuju racionalno i optimalno korištenje prostora. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 11, Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Digitalizacija prostornog plana Općine Gračišće
2. Ucertavanje nerazvrstanih cesta
3. Izrada UPU Vežovik

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj i digitalnoj tranziciji.

Mjera 3.3. Strateško planiranje

S ciljem općeg razvoja Općine potrebno je oformiti sustav pripreme i praćenja strateških dokumenata te ih pravovremeno ažurirati u skladu s hijerarhijskim dokumentima i zakonskim obvezama. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 13, podcilja 13.2. Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Izrada strateških dokumenata i ažuriranje provedbenog programa

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Obzirom na usklađenost s politikama EU, mjera doprinosi zelenoj i digitalnoj tranziciji.

Mjera 3.4. Ostale mjere iz samoupravnog djelokruga

Razvoju ruralnog područja doprinosi redovan rad izvršnog i predstavničkog tijela usmjeren na aktivnosti iz samoupravnog djelokruga, a koje obuhvaća i izradu projektne dokumentacije, uređenje naselja, upravljanje imovinom i ostale aktivnosti. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 16 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Održavanje imovine Općine Gračišće
2. Učinkovit rad predstavničkog tijela
3. Učinkovit rad JUO
4. Uređenje kata škole u Bazgaljima
5. Uređenje društvenih prostorija u Lovrinićima i Češićima

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi digitalnoj tranziciji obzirom na utjecaj ostalih mjera na rad jedinstvenog upravnog odjela u procesu digitalizacije.

Mjera 5.1. Razvoj sporta i rekreacije

Kako bi se osigurala dodatna infrastruktura za potrebe odgoja i obrazovanja te kako bi se doprinijelo pozitivnom društvenom učinku na sve generacije, provodit će se mjera koja doprinosi razvoju sporta i rekreacije, a doprinosi i ostvarenju cilja 3 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Izrada projektne dokumentacije
2. Uređenje javnih prostora namijenjenih sportu i rekreaciji

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj tranziciji.

Mjera 5.2 Dodjela potpora udrugama u području socijalne skrbi i zdravstva

Prepoznata važnost civilnog društva, predstavlja potencijal za lokalne udruge i organizacije, jačanje njihovih aktivnosti, uloge i pozitivnog društvenog učinka. Novi modeli poticanja zapošljavanja u zdravstvu, potencijal su za uspostavu održivog zdravstvenog sustava, a istaknuta uloga civilnog društva u području socijalne skrbi potencijalni je nositelj deinstitutionalizacije i skrbi u zajednici. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 17 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Dodjela potpora udrugama

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj tranziciji

Mjera 5.3. Ostale mjere iz samoupravnog djelokruga

Doprinos razvoju zdravstva i deinstitutionalizaciji. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 3 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Donacije ustanovama u području zdravstva (Hitna medicinska služba i Crveni križ)
2. Podrška Centru za mentalno zdravlje Vijal
3. Sufinanciranje opremanja dječje bolnice Martin Horvat u Rovinju

POSEBNI CILJ: 6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji

Mjera 6.1 Uključivanje mladih u zajednicu

S ciljem poboljšanja demografske slike, potrebno je i mlade uključiti u zajednicu te uvažiti njihove potrebe. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 8 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Uspostava savjeta mladih

Mjera 6.2 Financijske potpore za mlade

Bolje prilike za život u ruralnim područjima. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 4 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Stipendiranje učenika i studenata, posebno onih deficitarnih zanimanja
2. Podrška aktivnostima dječjeg odmarališta Špadići

Mjera 6.3 Briga o djeci i bolji položaj obitelji

Ulaganje u sustav predškolskog odgoja kroz programe i dodatnu infrastrukturu te poboljšanje demografske slike kroz povećanje naknade za novorođenče, osiguravanje građevinskih parcela za mlade obitelji te izgradnjom dječjih igrališta. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 16 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Sufinanciranje plaća djelatnika u predškolskom odgoju, produženog boravka, logopeda, marendi, sufinanciranje udžbenika
2. Dijeljenje prigodnih poklon paketića predškolicima
3. Dodatna ulaganja u opremanje vrtića
4. Povećanje e naknada za novorođenčad
5. Osiguravanje građevinskih parcela za mlade obitelji
6. Izgradnja dječjih igrališta na području mjesnih odbora
7. Izgradnje dječjeg igrališta u Šimunčićima

POSEBNI CILJ 7: Sigurnost za stabilan razvoj

Mjera 7.1. Ulaganje u vatrogastvo i civilnu zaštitu

Jačanje otpornosti lokalne zajednice. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 17 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Podrška aktivnostima područne vatrogasne zajednice, DVD Gračičće
2. Podrška razvoju sustava civilne zaštite

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj tranziciji.

RAZVOJNI SMJER: Zelena i digitalna tranzicija

Posebni cilj: 8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neovisnost

Mjera 8.1. Uređenje općine Gračišće

Uređenje naselja u skladu s održivim razvojem. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 7 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Uređenje naselja i dovršetak popločenja centra
2. Nastavak širenja javne rasvjete: postavljanje novih, energetskih učinkovitih tijela
3. Održavanje cesta
4. Izgradnja nogostupa na 3 lokacije na cesti LC 50109 (Brljafi, Čuleti, Katun Gračaški)

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj tranziciji prvenstveno zbog postavljanja energetski učinkovitih rasvjetnih tijela.

Mjera 8.2 Razvoj prometne infrastrukture

Zbog sve većeg interesa za život u ruralnim područjima potrebno je ulagati i održavati prometnu infrastrukturu i doprinositi povezivanju ruralnog i urbanog područja. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 11 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Rekonstrukcija nerazvrstane ceste Gračišće – Forlani
2. Izrada elaborata za postavljanje vertikalne signalizacije i pješačkih prijelaza
3. Izrada i provedba elaborata sigurnosti u prometu
4. Asfaltiranje nerazvrstanih cesta

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj tranziciji.

Mjera 8.3 Unaprjeđenje sustava odvodnje

Kao razvojna potreba prepoznato je unaprjeđenje sustava javne odvodnje i kanalizacije, osobito u pogledu postizanja zadovoljavajućeg stupnja pročišćavanja postojećih sustava kanalizacije. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 11 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Izrada projektne dokumentacije za aglomeraciju
2. Izgradnja kanalizacijskog sustava i pročištača Batlug 2
3. Izgradnja kanalizacijskog sustava Bazgalji 2
4. Izgradnja kanalizacijskih sustava Mandalenčići 2 i 3
5. Izgradnja kanalizacijskog sustava Gračišće 2

6. Izrada kanalizacijskog sustava Jakačići

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj tranziciji.

Posebni cilj: 9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva

Mjera 9.1 Promocija lokalnih proizvoda

Rast i razvoj poljoprivrede uvelike je vezan uz rastuću potražnju za organskim proizvodima, pa je u idućem razdoblju nužno iskoristiti potencijal ekološke poljoprivredne proizvodnje. Mjerom se promovira održiva poljoprivreda. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 2 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Organizacija zelene tržnice
2. Organizacija Smotre vina središnje Istre

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj tranziciji.

Mjera 9.2 Povećanje produktivnosti poljoprivrede

Tradicionalne djelatnosti stagniraju, a kao razvojna potreba i razvojni izazov identificirano je jačanje njihovih tehnoloških i infrastrukturnih kapaciteta, koji omogućavaju rast sektora i uključivanje ruralnih područja u lance vrijednosti. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 2 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Subvencije poljoprivrednicima

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj i digitalnoj tranziciji.

Mjera 9.3 Prilagodba klimatskim promjenama

Održivo gospodarenje otpadom i zaštita okoliša. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 13 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Rekonstrukcija šumskih puteva
2. Sufinanciranje LAG-a i Razvojne agencije Srce Istre
3. Ishođenje uporabne dozvole za pročištač otpadnih voda

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera donosi zelenoj i digitalnoj tranziciji.

Mjera 9.4. Unaprjeđenje kvalitete života u ruralnom području

Zaštita i uređenje okoliša. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 11 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Postavljanje video nadzora na identificiranim divljim odlagalištima otpada
2. Proširenje groblja u Gračišću

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj tranziciji.

POSEBNI CILJ: 10. Održiva mobilnost

Mjera 10.1.: Razvoj održive mobilnosti

Unaprjeđenje prometne infrastrukture i povećanje sigurnosti u prometu s ciljem razvoja održive mobilnosti i multimodalnosti. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 11 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Ishođenje dokumentacije i realizacija nogostupa i šetnice u Marcani

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj tranziciji.

POSEBNI CILJ: 11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva

Mjera 11.1.: Digitalizacija javne uprave

Unaprjeđenje procesa i povećanje učinkovitosti javne uprave te komunikacija s građanima. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 16 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Nastavak izgradnje optičke infrastrukture

Doprinos provedbi zajedničkih prioriteta EU:

Mjera doprinosi zelenoj i digitalnoj tranziciji

RAZVOJNI SMJER: Ravnomjieran regionalni razvoj

POSEBNI CILJ: 12. Jačanje regionalne konkurentnosti

Mjera 13.1. Promocija kulture i istarskog identiteta

S ciljem stvaranja održivog turizma potrebno je iskoristiti potencijal sve veće potražnje za cjelovitim iskustvom destinacije i u skladu s time potencijale središnje Istre i selektivnih oblika turizma. Mjera doprinosi ostvarenju cilja 11 Programa Ujedinjenih naroda o održivom razvoju.

Ključne aktivnosti:

1. Organizacije kulturnih manifestacija koje čuvaju i promiču lokalne proizvode i tradiciju (Festival istarskih maneštri, Vidova, itd.)

Indikativni financijski okvir za provedbu mjera, aktivnosti i projekata

Indikativni financijski okvir za provedbu mjera odnosno pripadajućih ključnih aktivnosti izrađen je u svrhu njihovog povezivanja s odgovarajućim stavkama u Proračunu Općine Gračišće za 2025. godinu s projekcijama za 2026. i 2027. godinu, sukladno načelima dobrog financijskog upravljanja, posebice načelima ekonomičnosti, učinkovitosti i djelotvornosti. Financijski okvir sadrži indikativni, okvirni pregled i alokaciju sredstava prema posebnim ciljevima i mjerama. On predstavlja pouzdanu analitičku osnovu za praćenje napretka u izvršenju odredbi Provedbenog programa Općine Gračišće za razdoblje 2025. – 2029. godine.

U Prilogu 1. utvrđeni su procijenjeni troškovi provedbe i pripadajuće aktivnosti.

RAZVOJNI SMJER (NRS 2030)	Strateški ciljevi (NRS 2030)	MJERE OPĆINE GRAČIŠĆE	Stavke u Proračunu Općine Gračišće
Održivo gospodarstvo i društvo	1. Konkurentno i inovativno gospodarstvo	1.1. Ulaganje u kulturne objekte	K100001 Rekonstrukcija Župne crkve K100003 Rekonstrukcija Sv. Eufemije
		1. 2. Razvoj održivog turizma i kulture	A100022 Uređenje i označavanje pješačkih i biciklističkih terena K100016 Kulturni centar Katinina kuća
		1.3. Razvoj poduzetničke infrastrukture	K100004 Rekonstrukcija javne namjene KAŠĆA

		1.4. Ostale mjere iz samoupravnog djelokruga	A100026 Programi i projekti u području kulture A100027 Ostale potrebe u kulturi A100020 Financiranje osnovnih djelatnosti JUO
	3. Učinkovito i djelotvorno pravosuđe, javna uprava i upravljanje državnom imovinom	3.1. Podrška radu mjesnih odbora	A100003 Financiranje osnovnih aktivnosti mjesnih odbora – MALE KOMUNALNE AKCIJE K100012 Ulaganja u mjesne odbore, K100013 Društveni dom Bazgalji, K100014 Društveni dom Milotski brijeg
		3.2. Prostorno planiranje	A100001 Dokumenti prostornog uređenja i unapređenje stanovanja
		3.3. Strateško planiranje	A100008 Turistički razvoj zajednice
		3.4. Ostale mjere iz samoupravnog djelokruga	A100005 Financiranje djelatnosti izvršnog tijela
Jačanje otpornosti na krize	5. Zdrav, aktivan i kvalitetan život	5.1 Razvoj sporta i rekreacije	K100002 Školska dvorana A100023 Uređenje sportskih objekata i terena A100024 Donacije sportskim udrugama i klubovima A100025 Ostale potrebe u sportu
		5.2. Dodjela potpora udrugama u području socijalne skrbi i zdravstva	A100036 Udruge u području socijalne skrbi i zdravstva
		5.3. Ostale mjere iz samoupravnog djelokruga	A100034 Donacije ustanovama u području zdravstva

			A100037 Ostali socijalno zdravstveni programi
	6. Demografska revitalizacija i bolji položaj obitelji	6.1 Uključivanje mladih u zajednicu	A100004 Savjet mladih Općine Gračišće
		6.2 Financijske potpore za mlade	A100028 Stipendiranje učenika i studenata A100030 Odmaralište Špadići
		6.3. Briga o djeci i bolji položaj obitelji	A100032 Redoviti program vrtića A100033 Ostali programi predškolskog odgoja A100035 Socijalne potpore stanovništvu A100029 Potpore osnovnoj školi
7. Sigurnost za stabilan razvoj	7.1. Ulaganje u vatrogastvo i civilnu zaštitu	A100016 JVP – tekuće potpore A100017 PVZ A100018 DVD Gračišće A100019 Zaštita i spašavanje	
Zelena i digitalna tranzicija	8. Ekološka i energetska tranzicija za klimatsku neovisnost	8.1 Uređenje Općine Gračišće	A100002 Održavanje javne rasvjete K100006 Rekonstrukcija i uređenje popločenja starogradske jezgre K100007 Potporni zid ispred općine K100008 Izgradnja javne rasvjete A100001 Održavanje cesta i nogostupa
		8.2 Razvoj prometne infrastrukture	K100011 Rekonstrukcija nerazvrstane ceste

			A100001 Razvoj i sigurnost prometa
		8.3 Unaprjeđenje sustava odvodnje	K100001 Razvoj i upravljanje sustava vodoopskrbe, odvodnje i zaštite voda
	9. Samodostatnost u hrani i razvoj biogospodarstva	9.1. Promocija lokalnih proizvoda	T100002 Smotra vina središnje Istre
		9.2 Povećanje produktivnosti poljoprivrede	T100001 Poticanje poljoprivrede
		9.3. Prilagodba klimatskim promjenama	K100018 PROČISTAČ T100001 Program energetske učinkovitosti
		9.4. Unaprjeđenje kvalitete života u ruralnom području	A100003 Zaštita okoliša K100005 Uređenje groblja u Gračišću i Škopljaku
	10. Održiva mobilnost	10.1 Razvoj održive mobilnosti	A100001 Razvoj i sigurnost prometa
	11. Digitalna tranzicija društva i gospodarstva	11.1 Digitalizacija javne uprave	A100001 Upravljanje imovinom

Ravnomyeran regionalni razvoj	13. Jačanje regionalne konkurentnosti	13.1. Promocija kulture i istarskog identiteta	T100003 Zasopimo na organić T100004 Dan općine Gračišće T100005 Festival istarskih maneštri T100006 Vidova
--	---------------------------------------	--	---

Okvir za praćenje i izvještavanje

Sukladno odredbama Pravilnika o rokovima i postupcima praćenja i izvještavanja o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i od značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave („Narodne novine“, broj 44/23), praćenje provedbe akata strateškog planiranja je proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se sustavno prati uspješnost provedbe ciljeva i mjera akata strateškog planiranja, dok je izvještavanje proces pružanja pravovremenih i relevantnih informacija ključnim nositeljima strateškog planiranja na nacionalnoj razini i razini lokalne samouprave te široj javnosti o statusu provedbe akata strateškog planiranja.

Temeljni ciljevi postupka praćenja i izvještavanja su:

- ✓ sustavno praćenje uspješnosti provedbe ciljeva i mjera akata strateškog planiranja;
- ✓ učinkovito upravljanje provedbom akata strateškog planiranja i kontinuirano unapređivanje javne politike korištenjem rezultata praćenja i izvještavanja;
- ✓ pružanje pravovremenih i relevantnih osnova donositeljima odluka prilikom određivanja prioriteta razvojne politike, donošenja odluka na razini strateškog planiranja i reviziju akata strateškog planiranja kroz analizu učinaka, ishoda i rezultata provedenih ciljeva i mjera;
- ✓ utvrđivanje nenamjernih pozitivnih i negativnih posljedica provedbe planskih dokumenta;
- ✓ povezivanje politike, programa, prioriteta, mjera i razvojnih projekata;
- ✓ osiguravanje transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava i izvještavanje javnosti o učincima potrošnje javnih sredstava

Na razini jedinica područne (regionalne) samouprave izrađuje se godišnje izvješće o provedbi provedbenih programa, koja opisuju napredak u provedbi mjera, aktivnosti i projekata te ostvarivanju pokazatelja rezultata. Izvješće se podnosi izvršnom tijelu jedinice područne (regionalne) samouprave i regionalnom koordinatorskom tijelu. Regionalni koordinatori odgovorni su za praćenje i izvještavanje o provedbi akata strateškog planiranja. Oni dostavljaju Koordinacijskom tijelu (Ministarstvu regionalnoga razvoja i fondova Europske unije) godišnje izvješće o provedbi provedbenih programa jedinica područne (regionalne) samouprave.

Za provedbu ovoga Provedbenog programa te za praćenje i izvještavanje o provedbi nadležna je Općina Gračišće na čelu s općinskim načelnikom kao odgovornom osobom. Općina Gračišće koordinira proces koji za cilj ima provedbu mjera usmjerenih dostizanju strateških ciljeva te ispunjenju vizije. Načelnik će u suradnji s lokalnim koordinatorskim tijelom i jedinstvenim upravnim odjelom pratiti provedbu Programa te izvještavati prema nadležnim tijelima. Načelnik je odgovoran za redovno izvještavanje o provedbi Provedbenog programa i uspješnosti zadanih ciljeva. Na godišnjoj osnovi, krajem svake kalendarske godine, a najkasnije do 31. prosinca revidirat će se Provedbeni program Općine Gračišće.

PRILOG 1. Tablični predložak za izradu provedbenih programa